

חברותא

באגריס

שבת חופשית

על פי תורתו של הרב שאול ישראלי זצ"ל

שְׁלַחַן הַשַּׁבָּת בְּבֵית מִשְׁפַּחַת יִשְׂרָאֵל הִיָּה עָרוּךְ וּמְסוּדָר. עוֹד מֵעַט שַׁבָּת. אָבָא מְצַחֵחַ אֶת הַנְּעָלִים, אִמָּא מְסוּדָרַת אֶת הַתְּבַשִּׁילִים עַל הַפְּלֵטָה, וְהַתְּאוּמוֹת חֲנָה וְחִיָּה מְחַכּוֹת לְאַחִיהֶם הַגָּדוֹל שֶׁיִּחְזֹר מֵהִישִׁיבָה. חֵיִמְקָה שָׁב הַבֵּיתָה. שַׁבָּת חֲפְשִׁית.

"הוא מגיע", רצות חנה וְחִיָּה לִפְתַּח לוֹ אֶת הַדֶּלֶת. חֵיִמְקָה בִּפְתַח מְחִיךְ וְעִיף. הַבְּנוֹת מְדַבְּרוֹת וְשׂוֹאֲלוֹת כָּל הַזְּמַן: "מָה הָעֵבְיָנִים?", "אֵיךְ הִיָּה?", "אֵתָה רָעֵב אוֹ צָמָא?" וּבְעֵקֶר: "לָמָּה בָּאת הַבֵּיתָה?"

"אֲחִיוֹת מְתוּקוֹת, אֲנִי לֹא יָכוֹל לַעֲנוֹת עַל כָּל הַשְּׂאֵלוֹת בְּיַחַד, אֲבָל עַל שְׂאֵלָה אַחַת אֲנִי יָכוֹל לַעֲנוֹת: בָּאתִי הַבֵּיתָה כִּי זוֹ 'שַׁבָּת חֲפְשִׁית'."

"מָה זֶה 'שַׁבָּת חֲפְשִׁית'?"

"הַכּוֹנֵה הִיא שֶׁכָּל בַּחוּרֵי הִישִׁיבָה חוֹזְרִים הַבֵּיתָה לְשַׁבָּת. אֲבָל זוֹ לֹא בְּאֵמַת 'שַׁבָּת חֲפְשִׁית'. הָרַב שְׁלִי בִישִׁיבָה תָּמִיד צוֹחֵק כְּשֶׁאֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים עַל חֲפֵשׁ. הוּא אוֹמֵר שְׁלִי־הוֹדִים אֵין חֲפֵשׁ..."

"לָמָּה אֵין חֲפֵשׁ? יֵשׁ לָנוּ הַרְבֵּה זְמַן שָׂאִין לְמוֹדִים בְּגַן, וְקוֹרְאִים לָזֶה 'חֲפֵשׁ'!"
"אוֹלֵי אֲסָבִיר לָכֵן הַכֹּל בְּסֵעוּדַת שַׁבָּת? אֶפְשָׁר לְהַשְׁתַּחֲרַר מֵהַמְזוּדָה? ..."

1. במילון כתוב "חופש – פרק זמן ללא עבודה". האם לפי הגדרת המילון שבת היא חופש? כן/לא

ליד שלחן השבת הִיָּה לְחֵיִמְקָה זְמַן לַעֲנוֹת לַשְּׂאֵלוֹת שֶׁל הָאֲחִיוֹת. חֵיִמְקָה פְּתַח אֶת הַחֲמֵשׁ וְהִקְרִיא:

וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבַּת לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרֵךְ וְחִמְרֵךְ וְיִנְפֹשׁ בֶּן אִמְתֶּךָ וְהִגֵּר.

- מִי צָרִיךְ לָנוּחַ בְּשַׁבָּת?

- הֵיִיתִי בְּטוּחָה שְׂאָבָא וְאִמָּא, אֲבָל לְפִי מָה שְׂאָנִי רוֹאָה – מִי שֶׁנָּח זֶה הַשּׁוֹרֵךְ

וְהַחֲמוֹר.

- גַּם אָבָא וְאִמָּא צָרִיכִים לָנוּחַ, אֲבָל גַּם הַבְּהֵמָה.

- זֶה מְזַכֵּיר לִי אֶת הַסְּפִיור עַל הַפָּרָה שֶׁשְׂמָרָה שַׁבָּת. הַגְּנָנֶת סִפְרָה לָנוּ.

2. ספרו בקצרה את הסיפור על הפרה ששמרה שבת:

3. המשך הסיפור:

- בנות, תשמעו! מה הסביר הרב ישראל. הוא הסביר שהשבת היא זכר למעשה בראשית. בשבת מבינים שאת הכל ברא אדון אחד והכל שוים לפניו. אין הבדל בין אדון לעבד, ולכן גם מתבטל השלטון של האדם בבהמה, וגם הבהמה שומרת שבת. אז בעצם בשבת אנחנו בן חפשיים. אין לנו אדונים, ואנחנו לא משרתים של אף אחד.

- ממש לא.

מדוע אנחנו לא חופשיים?

• כי לא יצאנו מבית כלא.

• כי יש לנו אדון אחד.

• כי ביום ראשון נחזור ללימודים.

• כי צריך ללמוד גם בשבת.

בשבת בבקר חנה ורחיה הלכו עם אמא לתפלה. בתפלה חנה הסתכלה בסדור והתחילה פתאום לשיר בשקט (רק חיה שמעה): "חמדת ימים אותו קראת. זכר למעשה בראשית".

חיה חייכה. היא הבינה שחיה מתלהבת מהמלים "זכר למעשה בראשית", אבל היא נזכרה שאתמול בקדוש אבא אמר שהשבת היא "זכר ליציאת מצרים". בלי מלים הן החליטו שישאלו את חיימקה על כך.

בסעודה הסביר להן חיימקה:

- אתן צודקות, השבת היא גם "זכר ליציאת מצרים". גם על זה הרב ישראל דיבר.

- ומה הוא אמר?

במקום לענות חיימקה שאל: "אתן יודעות שמי שרוצה להיות עבד צריך לעשות עגילים?"

- מה? למה? מה, הוא בת?

- לא, הוא רק צריך לעשות חר, חז"ל אומרים שיש בזה מסר:

רבן יוחנן בן זכאי היה דורש את המקרא הזה כמין חומר, מה נשתנה אוזן מכל

איברים שבגוף? אמר הקב"ה: אוזן ששמעה קולי על הר סיני בשעה שאמרתי (ויקרא כה, נה) "כי לי בני ישראל עבדים", ולא עבדים לעבדים, והלך זה וקנה אדון לעצמו – יירצע (קידושין כב ע"ב).

4. בני ישראל הם עבדים של _____ (עבדים/הקב"ה/הזמן).

5. אם אנחנו שומעים ליצר הרע, אנחנו בעצם עבדים גם בתוך עצמנו. היצר הרע שולט בנו.

- אֲנַחְנוּ אֹמְרִים שֶׁהַשַּׁבָּת הִיא זֵכֶר לְיִצְיַאת מִצְרַיִם – כִּדֵּי שֶׁנִּצָּא גַם מִתּוֹךְ הַמִּצְרִים וְהַיִּצְרִים שֶׁלָּנוּ בְּעַצְמָנוּ. שֶׁנֶּהְיָה עֲבָדִים רַק שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

סָמְנוּ בְּמִילָה "מצרים" את האותיות שנמצאות גם במילה "יצרים".

6. "אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלין" (תלמוד בבלי שבת קיח ע"ב). לפי מה שלמדנו, לשבת שתי משמעויות: זכר ליציאת מצרים וזכר למעשה בראשית. לפי זה ניתן לפרש ש:

שתי שבתות – שתי המשמעויות של השבת. אם נבין היטב את המשמעות האמיתית של שבת נזכה ל: _____

7. הקול כבר הפך – חוצב להבות ומפיך דוברים נביאים ואבות ופניך רשפי אש, להבה. לפתע נשזר חוט עידוד ותקווה לאומה הסחופה, לאומה הדווה, ויוצאים במחול פסוקי נחמה זכית להרים קרן ישראל וחוזקה האמונה בביאת הגואל. ועדיין מהדהד ונשמע – קולך ברמה.

"אבי, אבי
עוד נפעם לבבי,
לזכרך בצניעות עולה על במה
פותח בשקט, בנעימה תמימה
מאותו רגע, משתררת דממה.
הקהל מקשיב מתקרב מצטופף
הרעיון קולח, שוטף סוחף,

(הרבנית איטה קוסובסקי-שחור, בתו של הרב ישראליו)

היכן בדברי התורה של הרב ישראלי הייתה נחמה?